

POSTANOWIENIE

Dnia 23 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania J.K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Nowym Sączu
o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 23 września 2025 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z dnia 26 lutego 2024 r., sygn. akt III AUa 1255/18,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

DS

UZASADNIENIE

Decyzją z 30 września 2016 r. (znak: [...]) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Nowym Sączu, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1242, z późn. zm.), odmówił J.K. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, w związku z wypadkiem przy pracy z uwagi na fakt, że komisja lekarska ZUS, orzeczeniem z 14 września 2014 r. uznała, że odwołujący nie jest niezdolny do pracy, w związku z wypadkiem przy pracy z 22 października 2007 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 3 sierpnia 2018 r. (sygn. akt IV U 1205/16), wydanym w

sprawie J.K., przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Nowym Sączu, o rentę z tytułu niezdolności do pracy, w związku z wypadkiem: oddalił odwołanie.

Na skutek apelacji wnioskodawcy, Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 28 lutego 2024 r. (sygn. akt III AUa 1255/18), oddalił apelację.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie, do Sądu Najwyższego wywiódł odwołujący, zaskarżając judykat w całości, zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 379 pkt 4 k.p.c. - a to poprzez:
 1. rozpoznanie sprawy przed Sądem Apelacyjnym w składzie jednoosobowym podczas gdy z art. 367¹ § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 477⁸ § 1 k.p.c. sąd odwoławczy powinien był rozpoznać sprawę w składzie trzech sędziów;
 2. rozpoznanie sprawy przez Sąd odwoławczy orzekający w składzie, który nie gwarantował skarżącemu realizacji jego prawa do rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą; b. 233 § 1 k.p.c. - a to poprzez:
 1. jedynie częściowe i wybiórcze orzeczenie na podstawie opinii z 18 października 2023 r. sądowo-lekarskiej, poprzez:
 1. zignorowanie zaleceń biegłych, którzy w opinii wskazali, iż „wydaje się, że sprawą wymagającą wyjaśnienia w kontekście zdolności do pracy jest ocena stopnia zaburzeń psychiatrycznych eksponowanych przez lekarzy prowadzących z dostrzeganych w czasie badań komisji lekarzy ZUS” oraz bezpodstawne pominięcie dowodu z opinii biegłych psychiatrów;
 2. nieuzasadnione i nieznajdujące odzwierciedlenia w zgromadzonym materiale dowodowym sprawy stwierdzenie, że zarzuty i wnioski dotyczące zdrowia psychicznego były podniesione dopiero w postępowaniu apelacyjnym, a zatem Sąd nie przeprowadził dowodu z opinii biegłego psychiatry - podczas gdy już w postępowaniu przed organem rentowym sygnalizowano problemy psychiatryczne, zaś brak dokumentacji leczenia psychiatrycznego nie wykluczał sam w sobie konieczności powołania biegłych, zwłaszcza że postępowanie przed sądem apelacyjnym trwało ponad 5 lat, co prowadzi do

uznania, że można było wówczas przeprowadzić dowód z badania psychiatrycznego;

3. powyższe doprowadziło do naruszenia art. 278 § 1 k.p.c. poprzez nieprzeprowadzenie dowodu z opinii biegłych podczas gdy zachodziła taka potrzeba i orzeczenie z zakresu wiedzy specjalistycznej z pominięciem powołania biegłych psychiatrów;
4. jedynie częściowe i wybiórcze orzeczenie na podstawie opinii sądowo-lekarskiej z 16 października 2023 r. poprzez zignorowanie i całkowite pominięcie faktu, że biegli wskazali, iż obrażenia wskazane przez nich, a które posiada skarżący skutkują trwałymi ograniczeniami zawodowymi do prac wymagających wielogodzinnego przebywania w wymuszonej pozycji ciała bez możliwości wykonywania przerw i zmiany pozycji, jak również przeciwskazana jest ciężka praca fizyczna wymagająca dźwigania ciężarów o wadze przekraczającej 25 kg, jak również prac w narażeniu na drgania i prac wymagających pełnej sprawności ruchowej, np. na wysokości;
5. niezajdujące oparcia w zgromadzonym materiale dowodowym i wywodzenie ponad opinię biegłego stwierdzenie, że „biegli nie znaleźli podstaw do przyjęcia, że napady padaczkowe wnioskodawcy mogłyby mieć wpływ na jego zdolność do pracy”, podczas gdy we wnioskach opinii biegli nie wypowiadali się w ogóle na temat wpływu napadów padaczkowych na zdolność skarżącego do pracy;
6. zignorowanie faktu, że biegli stwierdzili, że „teoretycznie możliwe jest, aby osoba mająca wykształcenie elektromechanika mogła znaleźć pracę w warunkach uwzględniających powyższe zastrzeżenia zawodowe”, a zatem możliwość powrotu do pracy i realnego wykonywania tychże prac fizycznych jest wyłącznie teoretyczna i nie znajduje odzwierciedlenia w rzeczywistości;
7. sprzeczne stwierdzenie, że części z prac dotychczasowych skarżący nie może wykonywać, nie wskazując które dokładnie Sąd ma na myśli, a kilka słów później stwierdzenie, że „zarówno ciężkie prace jakie w przyszłości wykonywał jak i inne dostępne na rynku [...] pozostają zgodne z jego kwalifikacjami” przy czym sąd ponownie nie wskazał żadnej pracy, którą w jego ocenie mógłby skarżący wykonywać;

8. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 12 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 17 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, poprzez przyjęcie, że możliwość wykonywania jakiejkolwiek pracy, do której nie jest wymagane szczególne wykształcenie, praktyka albo uprawnienia pozostają zgodne z kwalifikacjami i uniemożliwiają tym samym zastosowanie przedmiotowego przepisu i uznanie, że odwołujący jest osobą chociażby częściowo niezdolną do pracy - podczas gdy z utrwalonego orzecznictwa wynika, że „częściowo niezdolnego do pracy, gdy zachował zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy (np. wymagającej niższych albo niewymagającej żadnych kwalifikacji), lecz jednocześnie utracił w znacznym stopniu zdolność do wykonywania pracy, do której posiada kwalifikacje” - zatem wykonywanie jakiejkolwiek pracy niewymagającej kwalifikacji nie uprawnia do stwierdzenia, że dana osoba jest zwolna do wykonywania pracy, jeżeli w znacznym stopniu utracił możliwość wykonywania pracy do której kwalifikacje posiada.

Podnosząc powyższe zarzuty strona skarżąca wniosła o: uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie oraz zasądzenie od pozwanego, na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości według norm przepisanych.

Strona skarżąca wniosła także o przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na:

1. nieważność postępowania, z uwagi na:
 1. rozpoznanie sprawy przed Sądem Apelacyjnym w składzie jednoosobowym podczas gdy z art. 367¹ § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 477⁸ § 1 k.p.c. Sąd odwoławczy powinien był rozpoznać sprawę w składzie trzech sędziów;
 2. rozpoznanie sprawy przez Sąd odwoławczy orzekający w składzie, który nie gwarantował skarżącemu realizacji jego prawa do rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą;
 3. istotne zagadnienia prawne, a mianowicie:

1. czy określony w art. 367¹ § 1 pkt 2 k.p.c. trzyosobowy skład sądu ma zastosowanie do spraw rozpoznawanych przez Sąd Okręgowy w pierwszej instancji na podstawie właściwości rzeczowej określonej w art. 477⁸ § 1 k.p.c.?
2. Czy w przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej - postępowania określone w pyt. a, które zostały rozpoznane przez Sąd Apelacyjny w składzie jednoosobowym są objęte nieważnością postępowania?
3. Oczywista zasadność kasacji.

W odpowiedzi na wywiedzioną skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (w zw. z tym, że nie spełnione zostały przesłanki z art. 398⁹ § 1 k.p.c.), a z ostrożności procesowej, w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o jej oddalenie w całości.

Sąd najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wnioskodawcy nie kwalifikuje się do przyjęcia i merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do

rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Ustawodawca konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecnictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, że takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Strona skarżąca w pierwszej kolejności podniosła, że w sprawie mamy do czynienia z nieważnością, jako przesłanką przedsądu (398⁹ § 1 k.p.c. pkt 3 k.p.c.) i to z dwóch powodów: rozpoznania sprawy w składzie jednoosobowym (zamiast trzyosobowym) oraz rozpoznanie sprawy w składzie, który nie gwarantował skarżącemu realizacji jego prawa do rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą. Stanowisko skarżącej jest jednak błędne.

Jeżeli chodzi o pierwszą z przyczyn wskazywanej nieważności postępowania, to tematyką tą zajął się Sąd Najwyższy w wyroku z 19 listopada 2024 r. (I USKP 83/24, Legalis nr 3170744) zwracając uwagę, że przedstawiony problem pojawił się w związku ze zmianami w Kodeksie postępowania cywilnego, wprowadzonymi ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1860). Zmiany te odnoszą się m.in. do składów sądów w postępowaniu apelacyjnym - zastępują one zasadę kolegiałości rozpoznawania sprawy w tym postępowaniu zasadą orzekania w składzie jednoosobowym. Zgodnie z nowo wprowadzonym przepisem art. 367¹ k.p.c. (wszedł w życie 28 września 2023 r.) sąd rozpoznaje sprawę w składzie jednego sędziego z wyjątkiem spraw: o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia choćby w jednej z wniesionych apelacji przekracza milion złotych; rozpoznawanych w pierwszej instancji przez sąd okręgowy jako właściwy rzeczowo, z uwzględnieniem pkt 1; rozpoznawanych w pierwszej instancji w składzie trzech sędziów, na podstawie art. 47 § 4 - które podlegają rozpoznaniu w składzie trzech sędziów (art. 367¹ § 1 k.p.c.). Dalej ustawodawca określił, że w sprawach podlegających rozpoznaniu w składzie trzech sędziów sąd orzeka na posiedzeniu niejawnym w składzie jednego sędziego, z wyjątkiem wydania postanowienia, o którym mowa w art. 224 § 3 k.p.c., lub wyroku (art. 367¹ § 2 k.p.c.). Jednocześnie przyznano prezesowi sądu dyskrecyjne uprawnienie do wydania zarządzenia rozpoznania sprawy w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna, że jest to wskazane ze względu na szczególną zawłość lub jej precedensowy charakter (art. 367¹ § 3 k.p.c.).

Dla porządku należy przypomnieć, że przed wprowadzeniem zmian ustawą z dnia 7 lipca 2023 r., zgodnie z art. 367 § 3 k.p.c., sąd drugiej instancji rozpoznawał sprawy w składzie trzech sędziów, a na posiedzeniu niejawnym w składzie jednego sędziego - z wyjątkiem wydania wyroku. Następnie, na mocy ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 374), ustawodawca postanowił, że w pierwszej i drugiej instancji sąd będzie rozpoznawał sprawy w składzie jednego sędziego, z wyjątkiem spraw rozpoznawanych w składzie jednego sędziego i dwóch ławników, a prezes sądu może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawartość lub precedensowy charakter sprawy (art. 15zsz¹ ust. 1 pkt 4 ustawy). Uchwałą składu siedmiu sędziów z 26 kwietnia 2023 r. Sąd Najwyższy uznał, że rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego, ukształtowanym na podstawie art. 15zsz¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.), ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.) oraz postanowił nadać uchwale moc zasady prawnej i ustalił, że przyjęta w uchwale wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia (III PZP 6/22, OSNP 2023 nr 10, poz. 104, str. 5). W dalszej kolejności, ustawą z dnia 7 lipca 2023 r., jak już o tym była mowa na wstępie, wprowadzono do Kodeksu postępowania cywilnego przepis art. 367¹ k.p.c., który reguluje skład sądu drugiej instancji, jednocześnie uchylając § 3 art. 367 k.p.c., który dotychczas dotyczył tej materii.

Dokonując analizy nowego przepisu należy stwierdzić, że wykładnia językowo-gramatyczna art. 367¹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie budzi wątpliwości i prowadzi do wniosku, że sprawy o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia choćby w jednej z wniesionych apelacji przekracza 1.000.000 zł, rozpoznawane są przez sąd drugiej instancji w postępowaniu apelacyjnym w składzie trzech sędziów.

Na mocy tego przepisu sąd drugiej instancji rozpozna w składzie jednego sędziego także sprawy o prawa majątkowe, należące w pierwszej instancji do właściwości rzeczowej sądu okręgowego, bez względu na wartość przedmiotu sporu - jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia w żadnej z wniesionych apelacji nie przekroczyła 1.000.000 zł.

Można oczywiście rozważać, czy sposób sformułowania przepisu art. 367¹ § 1 pkt 2 k.p.c. jest prawidłowy, biorąc pod uwagę zasady techniki legislacyjnej. Jak bowiem wynika z rozważań doktryny, nie jest do końca jasne, co oznacza zawarte w części końcowej tej jednostki zastrzeżenie o konieczności uwzględnienia art. 367¹ § 1 pkt 1 k.p.c. Z literalnego brzmienia przepisu wynika jednak, że intencją ustawodawcy było zastrzeżenie kolegialności składu sądu w postępowaniu apelacyjnym dla spraw należących w pierwszej instancji do właściwości rzeczowej sądu okręgowego, za wyjątkiem spraw o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia nie przekracza 1.000.000 zł. Skoro tak, to prawidłowa redakcja tej jednostki winna sprowadzać się do stwierdzenia, że chodzi o sprawy o prawa niemajątkowe i łącznie z nimi dochodzone roszczenia majątkowe, rozpoznawane przez sądy okręgowe, bez konieczności odwoływania się do regulacji art. 367¹ § 1 pkt 1 k.p.c., która przy takim sformułowaniu byłaby irrelevantna dla stosowania art. 367¹ § 1 pkt 1 k.p.c. (zob. P. Ryłski (red. nacz.), A. Olaś (red. cz. III) Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Wyd. 3, Warszawa 2024).

Wykładnią przepisu art. 367¹ § 1 pkt 2 k.p.c. zajął się także Sąd Najwyższy, który w uchwale z 9 kwietnia 2024 r., odpowiadając na pytanie prawne o treści: „czy o składzie sądu apelacyjnego rozpoznającego apelację w sprawie o uchylenie uchwały wspólnoty mieszkaniowej o charakterze majątkowym decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia wniesionej apelacji (art. 367¹ § 1 pkt 1 k.p.c.) czy też okoliczność, że sprawa ta rozpoznawana jest w pierwszej instancji przez sąd okręgowy jako właściwy rzeczowo bez względu na wartość przedmiotu sporu (art. 367¹ § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 17 pkt 4² k.p.c.)?” uznał, że w sprawie o uchylenie uchwały wspólnoty mieszkaniowej o charakterze majątkowym, sąd apelacyjny rozpoznaje apelację w składzie jednego sędziego, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia w żadnej z wniesionych apelacji nie przekracza

1.000.000 zł (III CZP 59/23, OSNC 2024 nr 9, poz. 83, str. 1). Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w uchwale z 12 kwietnia 2024 r., rozważając kwestię, czy sprawa o stwierdzenie nabycia spadku ma charakter sprawy o prawa majątkowe, w której wartość przedmiotu zaskarżenia determinuje skład sądu rozpoznającego apelację po wejściu w życie nowych unormowań. Sąd Najwyższy przyjął, że szczególny charakter postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, w toku którego stwierdzenie to może nastąpić, nawet w przypadku braku jakiegokolwiek majątku spadkowego, przemawiają za uznaniem, że nie jest ono typowym postępowaniem w sprawie o prawa majątkowe w rozumieniu art. 367¹ § 1 pkt 1 k.p.c. Nie ulega przy tym wątpliwości, że argumenty celowościowe i funkcjonalne uzasadniające brak podstaw do wymagania wskazania wartości przedmiotu sprawy we wniosku o stwierdzenie nabycia spadku odnoszą się pełni również do potrzeby i możliwości określenia wartości przedmiotu zaskarżenia, w przypadku wniesienia apelacji od postanowienia w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku. Stojąc na gruncie tego zapatrywania przyjęto, że zasada rozpoznawania apelacji przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego, wyrażona w art. 367¹ § 1 k.p.c., z dniem wejścia w życie tego unormowania, znajduje zastosowanie w sprawach o stwierdzenie nabycia spadku (III CZP 55/23, Legalis nr 3064485).

Skoro więc mamy do czynienia ze sprawą majątkową, rozstrzyganą w pierwszej instancji przez sąd okręgowy, po myśli art. 477⁸ § 1 k.p.c. i wartość przedmiotu zaskarżenia nie przekracza miliona złotych - to w drugiej instancji orzeka sąd apelacyjny w składzie jednoosobowym (art. 367¹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Pomimo tego, że rozpoznawana sprawa należy do kategorii spraw objętych wyjątkiem, dotyczących spraw rozpoznawanych w pierwszej instancji przez sąd okręgowy, jako właściwy rzeczowo (art. 367¹ § 1 pkt 2 k.p.c.), to jednak w odniesieniu do tych spraw w art. 367¹ § 1 pkt 2 k.p.c. wyraźnie zaznaczono, że dodatkowo uwzględnienia wymaga kryterium z art. 367¹ § 1 pkt 1 k.p.c. Z uwagi na wyraźne powiązanie obu regulacji nie powinno budzić wątpliwości, że ustawodawca dążył do tego, aby również w sprawach rozpoznawanych w pierwszej instancji przez sąd okręgowy, jako właściwy rzeczowo, stosować uzupełniając kryterium wartości przedmiotu zaskarżenia określone w art. 367¹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przepis art. 367¹ § 1 pkt 2 k.p.c. nie został uznany za niezgodny z Konstytucją RP przez

Trybunał Konstytucyjny - nie został nawet skierowany do Trybunału Konstytucyjnego żaden wniosek w tym zakresie. Nie można więc stwierdzić, że treść art. 367¹ § 2 k.p.c. jest oczywiście i jaskrawo niekonstytucyjna (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 listopada 2024 r. I USK 114/24, Legalis nr 3170669).

Także druga ze wskazanych przez stronę skarżącą przyczyn rzekomej nieważności postępowania przed Sądem Apelacyjnym nie zasługuje na uwzględnienie. W niniejszej sprawie nie sposób mówić o nieważności postępowania z uwagi na orzekanie w Sądzie II instancji przez sędziego powołanego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Nie istnieje bowiem procedura weryfikacyjna (walidacyjna, rekonfirmacyjna, „wetingowa” etc.) obejmująca na jakimkolwiek etapie po powołaniu sędziego ponowną ocenę tego, czy sędzia został powołany do pełnienia urzędu w procedurze obarczonej rzeczywistymi bądź rzekomymi wadami, a nawet czy spełniał kryteria konieczne do jego powołania. Procedurę nominacyjną z mocy art. 179 Konstytucji RP zamyka powołanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej, a jakiegokolwiek ewentualne następne „weryfikacje” wymagałyby nie odpowiedniej regulacji ustawowej, lecz przepisów rangi konstytucyjnej. Takie unormowania obecnie - *de constitutione lata* (*de lege fundamentale lata*) - nie istnieją. Powyższy wniosek wynika z tego, że jakakolwiek „weryfikacja” odnosząca się do skutków aktów koniecznych do powołania sędziego - zarówno uchwały Krajowej Rady Sądownictwa, jak i aktu powołania przez Prezydenta RP - w istocie ingeruje w sferę normowaną w tym zakresie wprost w samej ustawie zasadniczej. W sprzeczności z taką procedurą, o ile miałyby zostać wprowadzona w przepisach rangi podkonstytucyjnej - stoją fundamentalne wartości i zasady rangi konstytucyjnej, tj. państwa prawnego (ochrona praw nabytych, pewność obrotu prawnego), prawo do niezależnego sądu i służebne wobec niego - dobro wymiaru sprawiedliwości oraz nieusuwalność sędziów.

Co więcej, zgodnie z art. 29 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. 2024, poz. 622) w ramach działalności Sądu Najwyższego lub jego organów niedopuszczalne jest kwestionowanie umocowania sądów i

trybunałów, konstytucyjnych organów państwowych oraz organów kontroli i ochrony prawa. Ponadto, art. 29 § 3 tej ustawy stanowi, że niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Argumentacja zaprezentowana przez stronę skarżącą, na poparcie stanowiska o wystąpieniu w niniejszej sprawie nieważności postępowania jest zatem, w świetle przywołanych wyżej przepisów, niedopuszczalna (zob. m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 marca 2025 r., I CSK 2368/24, Legalis nr 3208233).

W dalszej kolejności, we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, strona skarżąca wskazuje, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (398⁹ § 1 k.p.c. pkt 1 k.p.c.) oraz skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (398⁹ § 1 k.p.c. pkt 4 k.p.c.). Należy więc podkreślić, że błędny jest sam sposób sformułowania wniosku przez stronę skarżącą w tym zakresie – co świadczy o jego bezpodstawności. Nie można bowiem twierdzić, że skarga jest oczywiście uzasadniona - co oznacza oczywistą bezzasadność zaskarżonego orzeczenia, a więc niewymagającą jakichkolwiek dociekań lub analiz, a jednocześnie wskazywać na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego - wymagającego z natury rzeczy pogłębionych rozważań (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 17 lipca 2019 r., III CSK 148/19, LEX nr 2751796 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 577/17, LEX nr 2497710). Tego typu argumentacja, nawet w sytuacji podnoszenia jej w sposób „ewentualny”, podważa zasadność wniosku.

W przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, jako przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, w uzasadnieniu wniosku winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w judykaturze, skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 19 marca 2012 r., II PK

296/11, LEX nr 1214580; 11 czerwca 2013 r., II UK 71/13, LEX nr 1331300; 16 maja 2018 r., III UK 151/17, LEX nr 2553867; 12 maja 2021 r., I USK 163/21, LEX nr 3252537). Oznacza to w praktyce, że zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (wyrok Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPiUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571 oraz z 5 lipca 2023 r., I CSK 6182/22, LEX nr 3578533), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. A. Góra-Błaszczkowska, Środki zaskarżenia w postępowaniu cywilnym. Komentarz do art. 367-424¹² k.p.c., Warszawa 2014, komentarz do art. 398⁹ wraz z przytoczonym orzecznictwem; postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179, z 13 lipca 2023 r., I CSK 2570/22, LEX nr 3582702), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub funkcje precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub gdy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468, z 7 lutego 2019 r., I UK 29/18, LEX nr 2617355 i z 27 kwietnia 2021 r., II PSK 68/21, LEX nr 3252281). We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona skarżąca nie sformułowała żadnego zagadnienia prawnego, w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Tym bardziej, że Sąd Najwyższy zajmował się już przedstawionym przez stronę skarżącą zagadnieniem – o czym była już mowa wyżej.

W motywach natomiast wniosku opartego na przesłance przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, powinien być zawarty wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawione argumenty na poparcie tych twierdzeń (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do dalszego jej rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy przepisów prawa i doszukiwania się ich znaczenia (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Strona skarżąca nie uzasadniła w sposób prawidłowy istnienia tej właśnie przesłanki przedsądu, a nawet nie próbowała tego uczynić – poza wskazaniem tej przesłanki (bez określenia o które przepisy chodzi i na czym miałyby polegać kwalifikowana postać ich naruszenia) wniosek nie zawiera żadnego uzasadnienia w tym zakresie.

Z tych względów Sąd Najwyższy postanowił, zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c., o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

DS.

[a.ł.]